

Nationell samling kring genomförandet av det europeiska hälsodataområdet

Direktsändningen från seminariet börjar 08.00

Nationell samling kring genomförandet av det europeiska hälsodataområdet

Ylva Wide

moderator, enhetschef, E-hälsomyndigheten

Agenda

1

Inledning – EHDS, syfte och möjligheter

2

Inramning av det europeiska hälsodataområdet (EHDS)

3

Nationell digital infrastruktur omsätter EHDS i verklig nytta

4

Sekundäranvändning för utveckling av hälsa, vård och omsorg

5

Vad innebär EHDS för tillverkarna av EHR- system?

6

Hur kan vi bidra till regelefterlevnad och tillit till systemet?

7

Paneldiskussion

8

Frågestund

Petra Noreback

statssekreterare hos socialminister Jacob Forssmed

Det europeiska hälsodataområdet - EHDS

Primäranvändning

Vård och behandling

- Stärker patientens rättigheter genom ökad **tillgång** till och **kontroll** över sina hälsodata
- Rätt för vårdens medarbetare att få tillgång till patienters hälsodata
- Ställer krav på vården – registrering, åtkomst, tillgängliggörande

Sekundäranvändning

Forskning, innovation, reglering, statistik

- Användning av hälsodata för forskning och innovation, beslutsfattande, reglering, officiell statistik, beredskap och insatser vid hälsohot
- Samlad och säker process för ansökan och tillgång till hälsodata

EHR-system och hälsoapplikationer

Tillverkare av EHR-system

- Främja en inre marknad för säkra EHR-system, medicinteknik och hälsoapplikationer
- Ställer krav på produkter och deras tillverkare
- EHR-system ska innehålla harmoniserade komponenter

Nationell digital infrastruktur omsätter EHDS i verklig nytta

Manne Andersson

huvudarkitekt, E-hälsomyndigheten

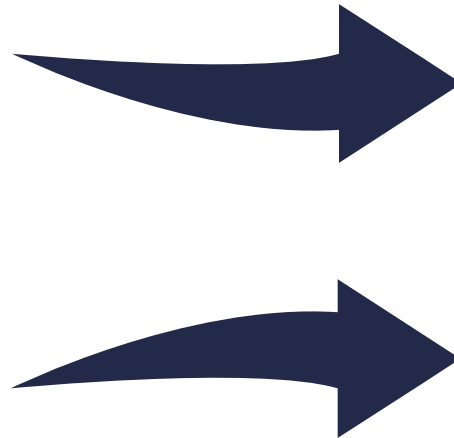
Drivkrafter nationellt och internationellt

Nationellt

Regeringens mål är att hälsodata ska finnas tillgängliga i hela vårdkedjan, oavsett var patienten får vård.

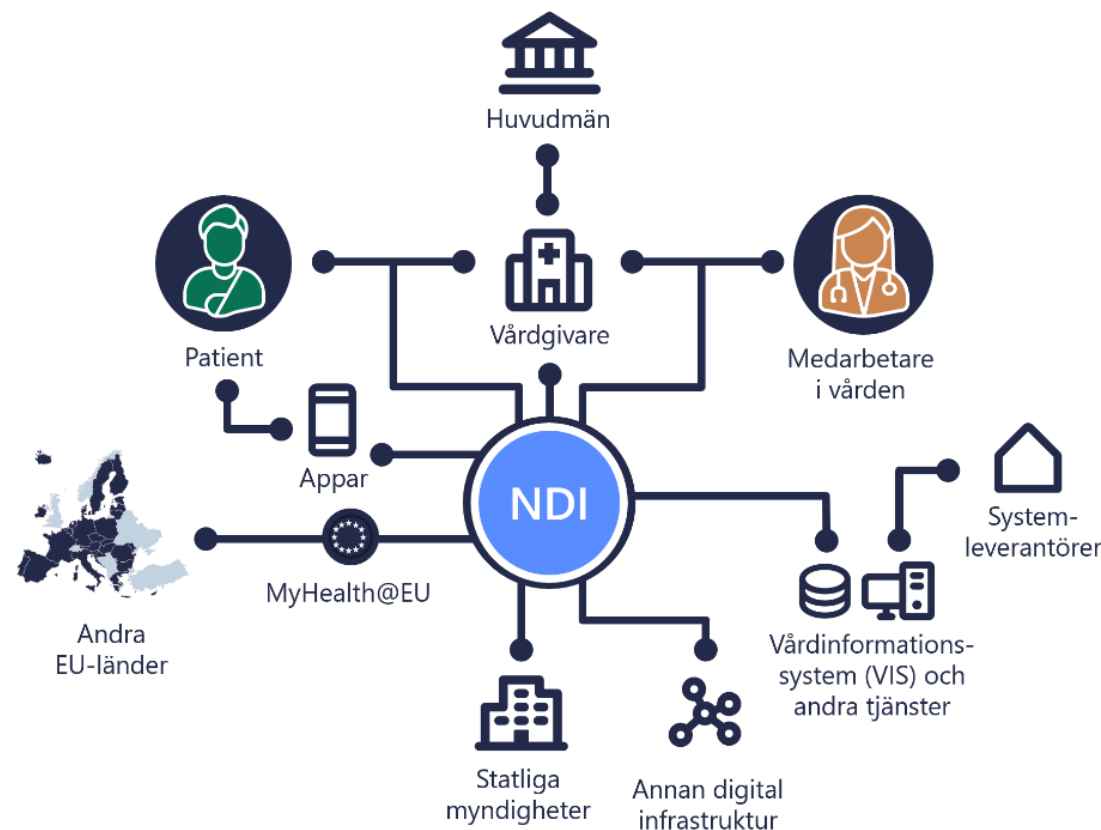
Internationellt

EU:s förordning om det europeiska hälsodataområdet (EHDS) kräver att medlemsstaterna säkerställer delning av hälsodata.

EHDS och nationell digital infrastruktur

- För att möta kraven i förordningen behöver Sverige en säker och fungerande nationell digital infrastruktur som gör det möjligt att dela hälsodata mellan olika system och aktörer inom vården.
- Målet är att data ska vara öppna och tillgängliga för alla som har rätt att ta del av data.
- För det behövs flera tekniska lösningar och funktioner, exempelvis för att möjliggöra identifiering av var hälsodata finns och hur det kan hämtas.
- Det kräver också kontroll av behörighet, åtkomst och spårbarhet och att hälsodata lagras i standardiserade format.

Regler, riktlinjer och specifikationer
är förutsättningar för infrastrukturen

Gemensamma och grundläggande
digitala byggstenar och tjänster

Värdet uppstår när information delas och används i vårdens vardag, vilket realiseras i e-tjänster och verksamhetssystem

Vad ingår i nationell digital infrastruktur?

Infrastruktur tjänster

Individens insyn
och kontroll

Bedömning,
planering, behandling

Administration,
logistik, ekonomi

Identitet, behörighet,
åtkomst, kontroll

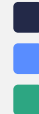
Spårbarhet, loggning

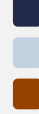
Adressering,
lokalisering

Datautbyte,
kommunikation

Grunddata,
kodverk

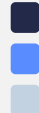

Databehandling

Regelverk, riktlinjer och specifikationer

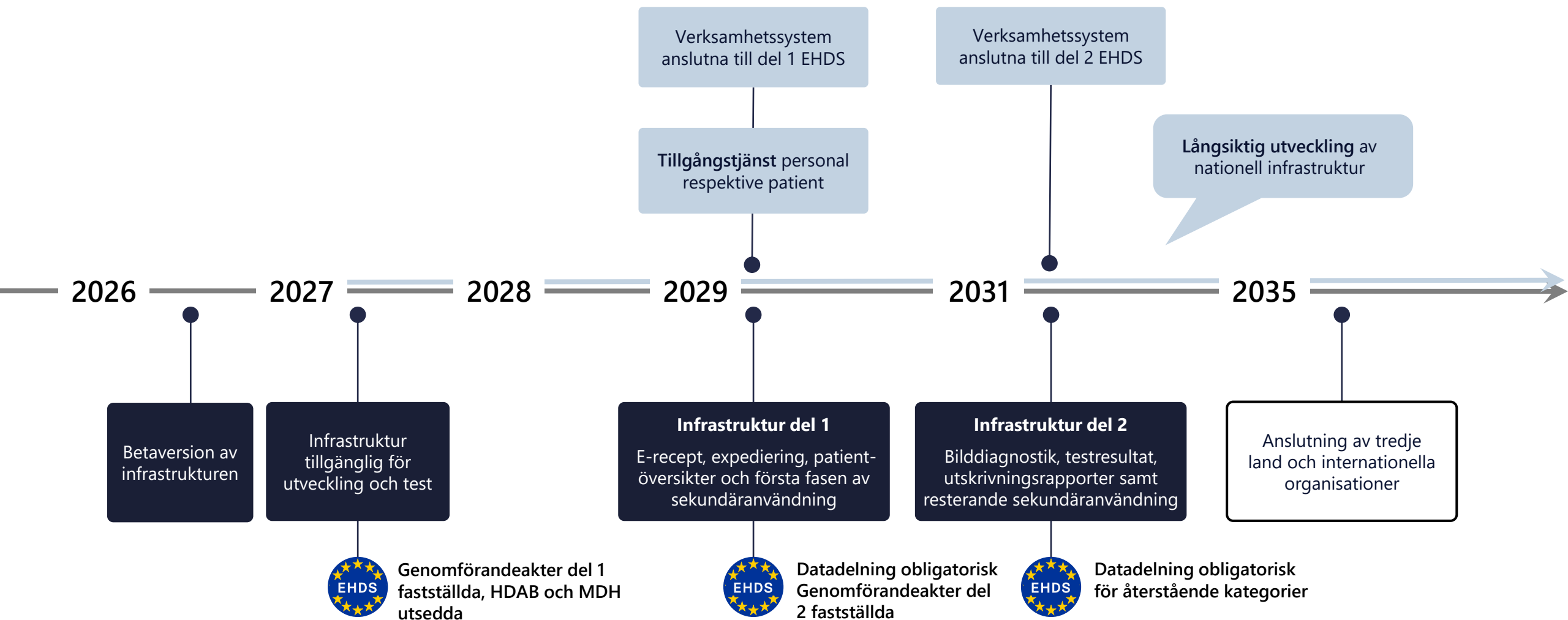
Nationella
specifikationer

Regler och riktlinjer

Tidplan

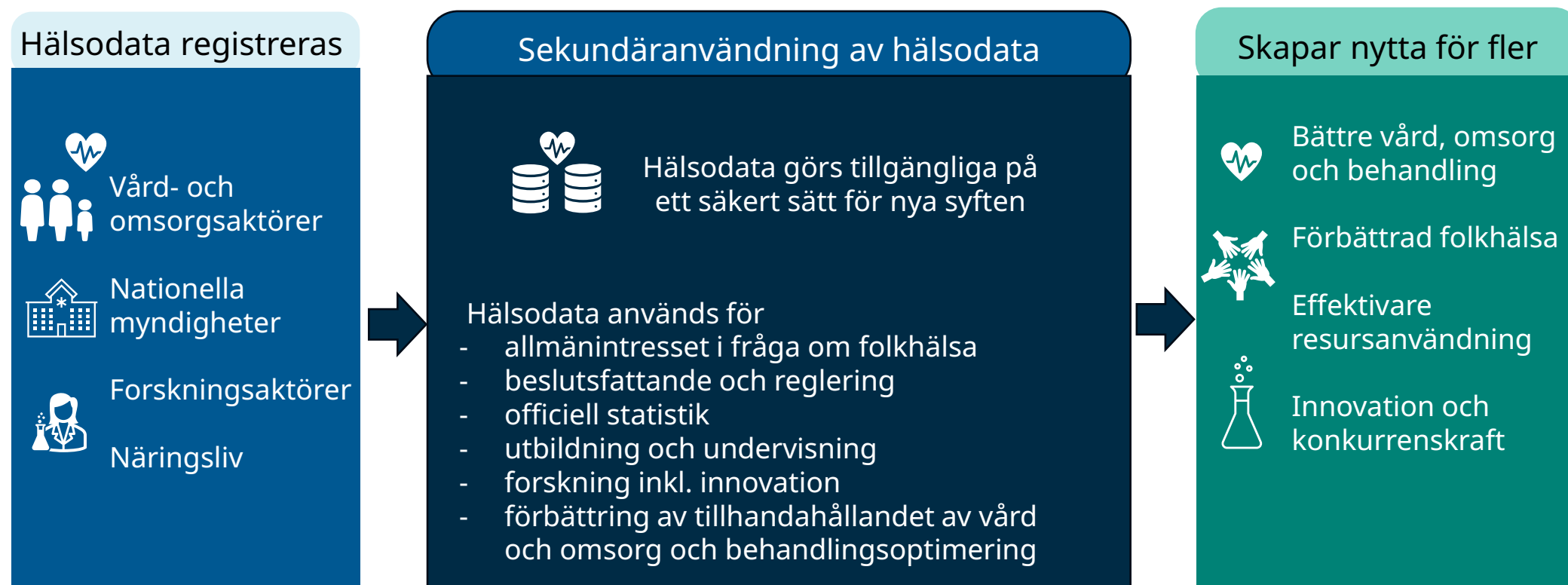

EHDS sekundäranvändning - för utveckling av hälsa, vård och omsorg

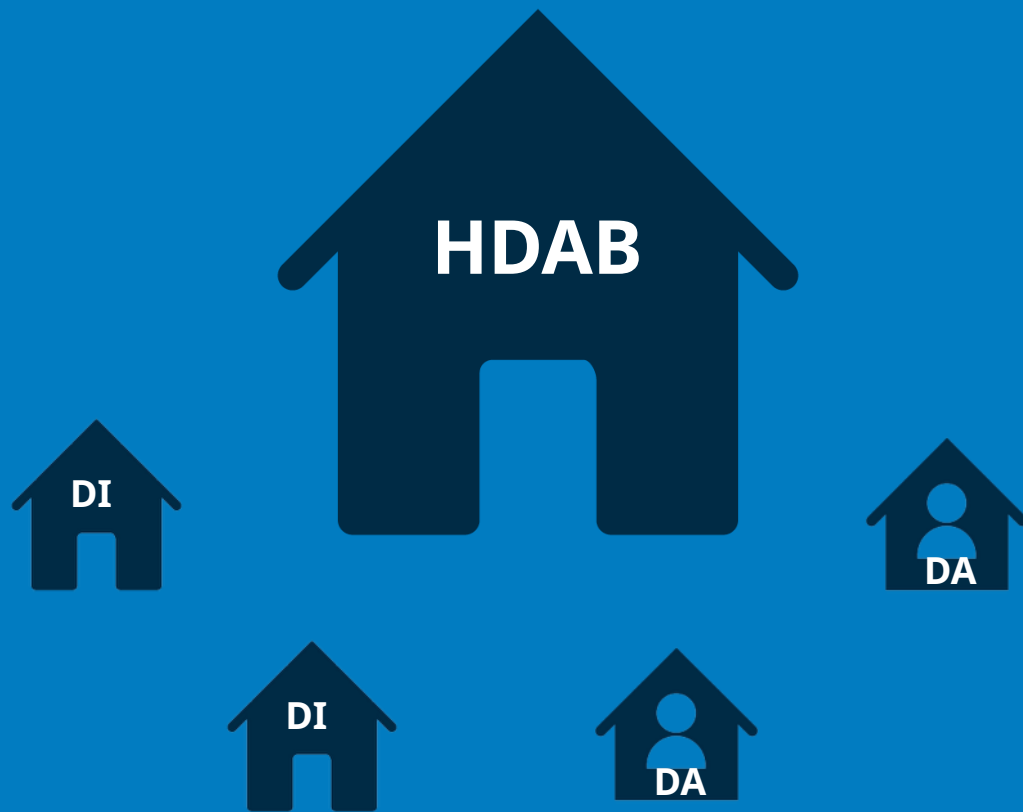
Evelina Björkegren, projektledare, Socialstyrelsen

Sekundäranvändning av hälsodata enligt EHDS

Handlar om att använda hälsodata som dokumenterats för nya syften, som skapar nytta för fler

HDAB ansvarig för tillgång till hälsodata för sekundäranvändning

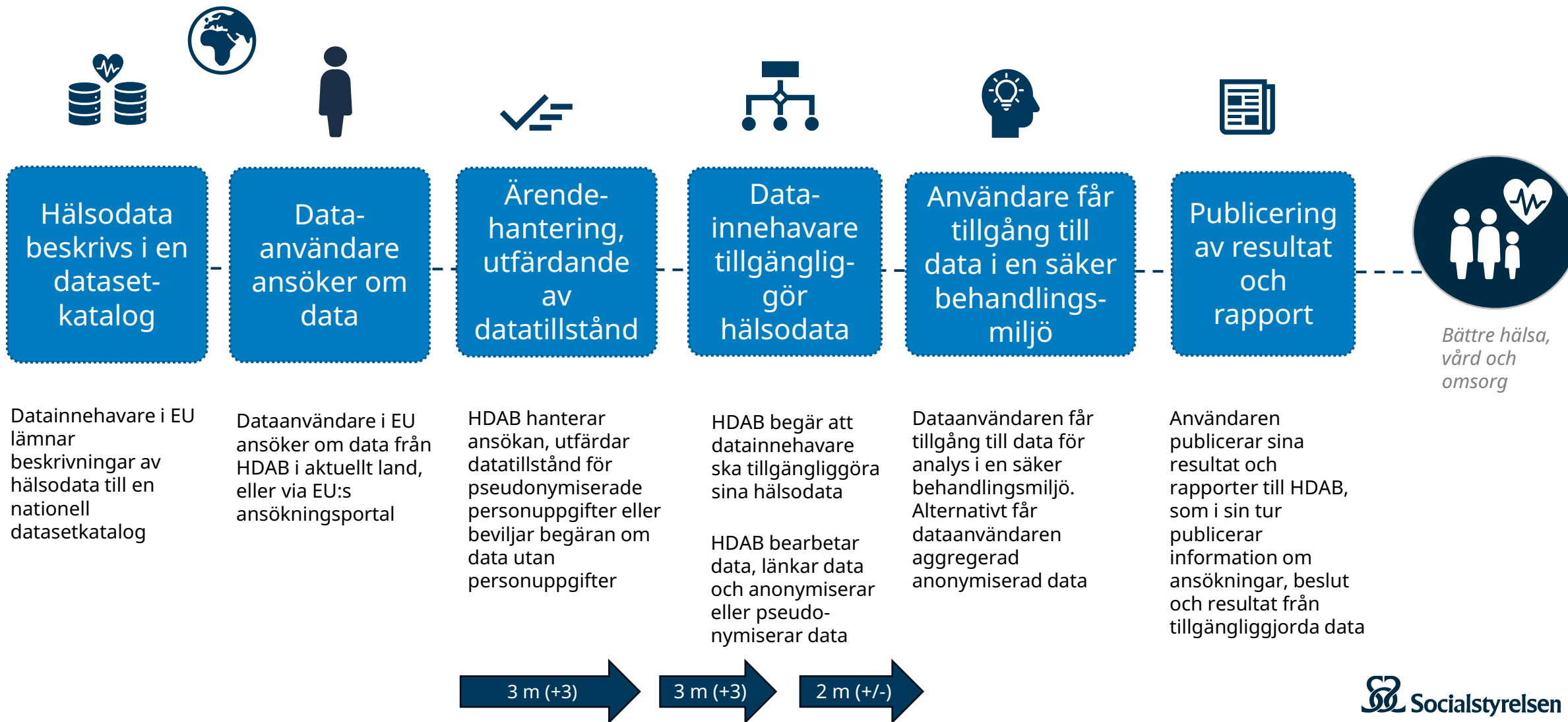

- Varje medlemsstat ska utse **"organ"/organisationer som ska hantera tillgången till hälsodata**
- Organet benämns på engelska **Health Data Access Body (HDAB)**
- HDAB ska administrera, bedöma och bevilja ansökningar, tillgängliggöra hälsodata för sekundäranvändning i säkra behandlingsmiljöer samt övervaka och kontrollera regelefterlevnad

Just nu har Socialstyrelsen, IVO och SCB uppdrag att förbereda och utreda frågor gällande HDAB

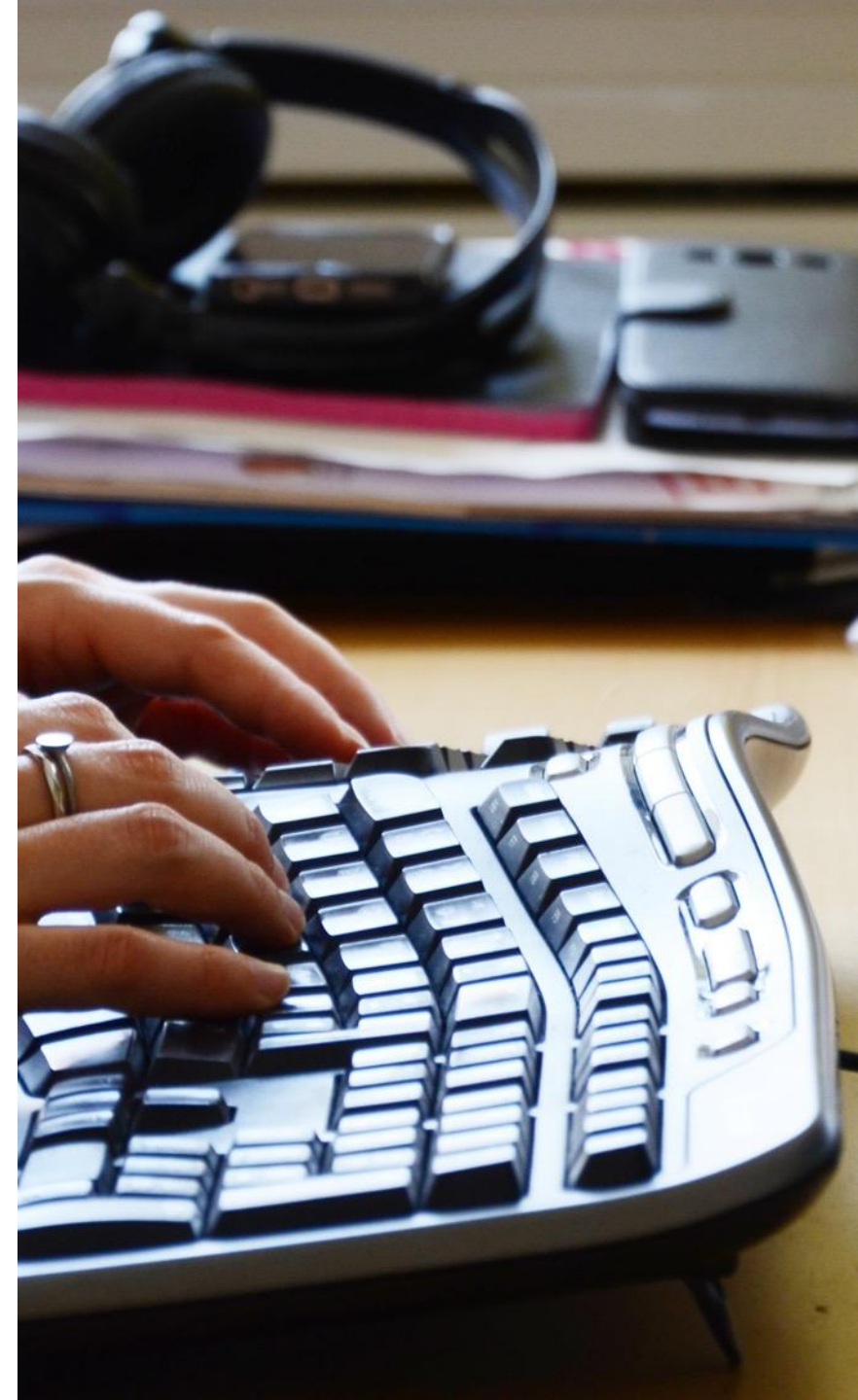
EHDS sekundäranvändning

En förenklad beskrivning av processen för tillgång till hälsodata enligt EHDS

Processen framåt med att implementera EHDS sekundäranvändning i Sverige

- Bygga upp verksamheten HDAB
- Samverkan och dialog med berörda aktörer
  - Information och vägledning
  - Stöd i implementering
- Göra de förberedelser som krävs inför att förordningen börjar gälla
- Samverkan är nyckeln!

Vad innebär det för tillverkarna av EHR system?

Nima Jokilaakso, PhD

Marknadskontroll enligt EHDS

Marknadskontrollmyndigheternas uppdrag regleras i kapitel 3.4, artikel 43 och aktualiseras två år från den dag då förordningen trädde i kraft

- Utsedd senast den 26 mars 2027
- Har befogenhet att vidta marknadskontrollåtgärder enligt artikel 16

De harmoniserade komponenterna, krav enligt bilaga II

- **Interoperabilitetskomponenten**
- **Loggningskomponenten**

Teknisk dokumentation enligt bilaga III

- A) Elektroniska hälsodokumentationssystem**
- B) Hälsapplikationer, Medicintekniska produkter (inklusive för in vitro-diagnostik), AI-system med hög risk som hävdar interoperabilitet med elektroniska hälsodokumentationssystem**

Vem och vad omfattas?

(EU) 2019/1020

utsläppande på marknaden: tillhandahållande för första gången av en produkt på unionsmarknaden.

(artikel 40.3)

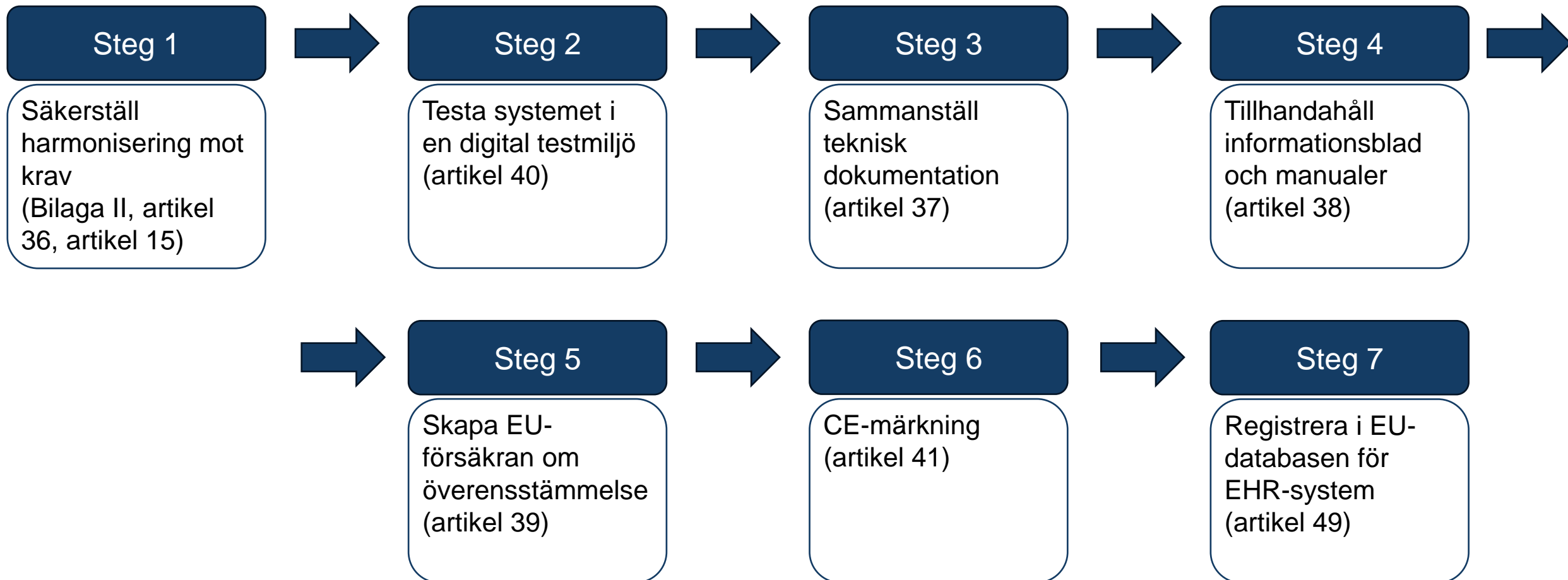
Tillverkare som släpper ut elektroniska hälsodokumentationssystem på marknaden

(EU) 2019/1020

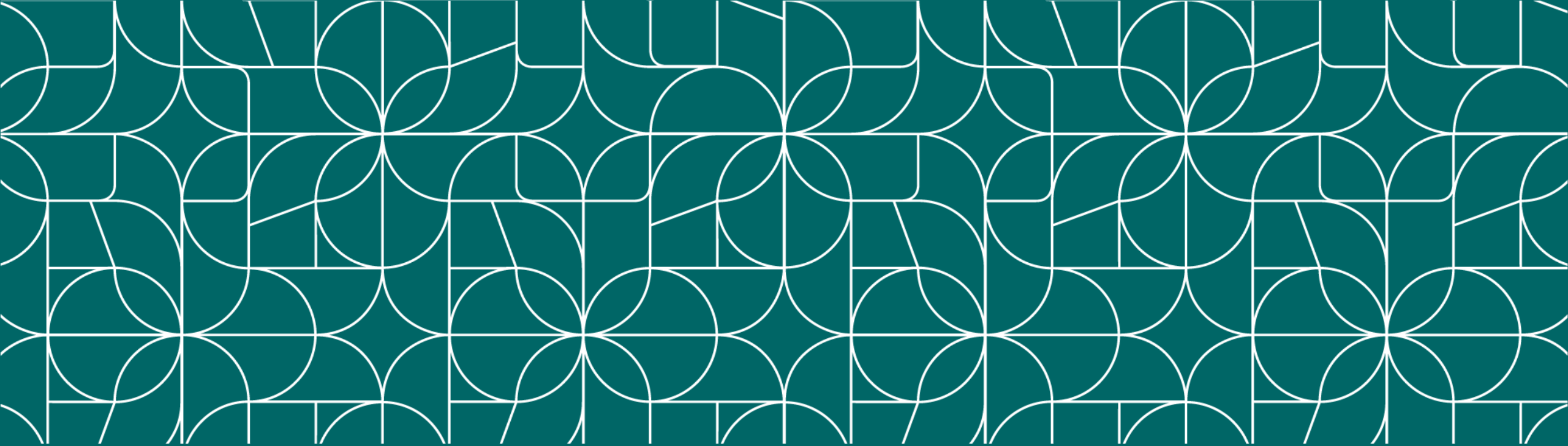
tillverkare: en fysisk eller juridisk person som tillverkar en produkt eller som låter konstruera eller tillverka en produkt och saluför den produkten, i eget namn eller under eget varumärke.

elektroniskt hälsodokumentationssystem: Se artikel 2.1 k varje system där programvaran, eller en kombination av maskinvaran och programvaran i det systemet, möjliggör lagring, förmedling, export, import, konvertering, redigering eller visning av elektroniska hälsodata med personuppgifter som tillhör de prioriterade kategorier av elektroniska hälsodata med personuppgifter som fastställs i denna förordning, och som enligt tillverkaren ska användas av vårdgivare vid tillhandahållande av patientvård eller av patienter när de tar del av sina elektroniska hälsodata.

Certifiering av EHR-system (förenklat)

Fredrik Lennartsson, projektledare IVO

EHDS - HUR KAN IVO BIDRA TILL REGELEFTERLEVNAD OCH TILLIT?

IVO:s två regeringsuppdrag att förbereda för olika roller enligt EHDS

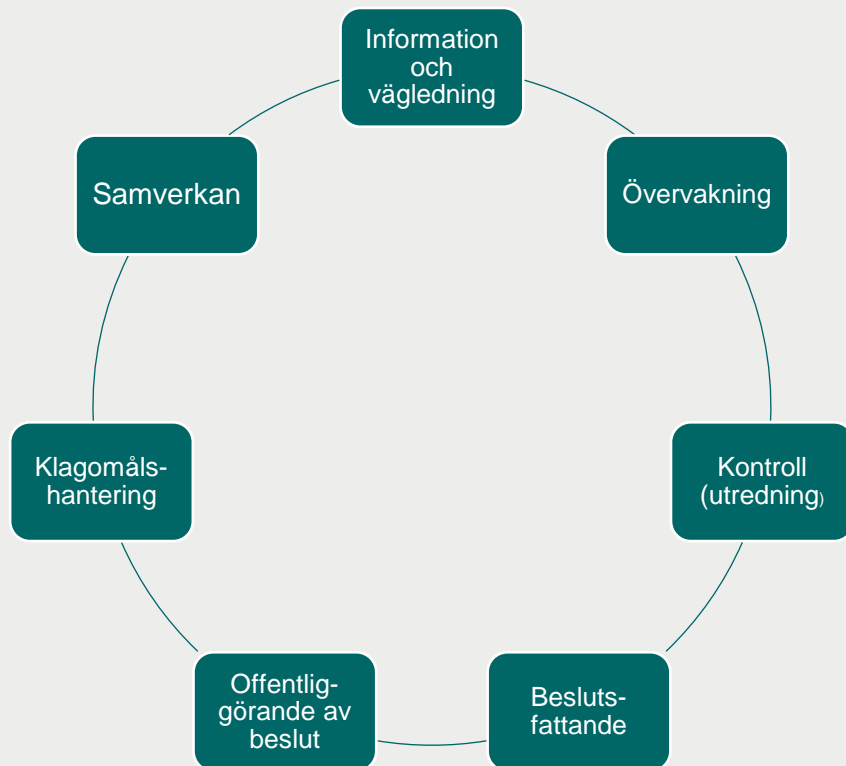
Uppdrag att förbereda för rollen som **myndighet för digital hälsa** med ansvar för regelefterlevnad

- Avser bestämmelserna om primäranvändning (Kapitel II)
- ”Särskilt analysera vad ansvar för efterlevnad enligt artikel 19.1 innebär.” samt ”Utreda och beskriva vad de nya uppgifterna består i.”
- Nära samverkan med EHM, SoS, LV, IMY
- Slutredovisning 1 november 2026

Uppdrag att förbereda för rollen som **organ för tillgång till hälsodata** med ansvar för övervakning och kontroll

- Avser bestämmelserna om sekundäranvändning (Kapitel IV)
- ”Utreda och beskriva vad de nya uppgifterna består av.”, samt ”Hur uppgifterna kan utföras på resurseffektivt sätt som möjligt.”
- Nära samverkan med SoS, SCB, IMY, EHM
- Slutredovisning 15 juni 2026

Uppgifter som följer av IVO:s tilltänkta roll som organ för tillgång till hälsodata med ansvar för övervakning och kontroll

- Information och vägledning
- Övervakning
- Kontroll/utredning
- Beslut om åtgärder och sanktionsavgifter
- Offentliggörande av beslut och rapport
- Klagomålshandling
- Samarbete

Övervakning och kontroll behöver byggas upp stegvis

En resurseffektiv och skalbar övervakning och kontroll bör bygga på en riskbaserad och datadriven ansats - och vara en integrerad del av HDAB-arkitekturen

- Säkerställ rättsliga, tekniska och organisatoriska förutsättningar för informationsutbyte mellan HDAB-myndigheter
- Kombinera "övervakning" och fördjupade kontroller
- Börja med dialog, vägledning, "kompletterande informationshämtning" och manuella analyser som underlag för kontrollinsatser
- Utveckla successivt mot mer automatiserad informationsinhämtning och riskmodeller som stöd för prioriteringar och beslut om kontrollinsatser
- Även på längre sikt behövs rättsliga bedömningar, professionella avvägningar och andra informationskällor

Paneldiskussion

Ann Lindberg generaldirektör, Läkemedelsverket

Björn Eriksson generaldirektör, Socialstyrelsen

Eva-Lo Ighe generaldirektör, Statistikmyndigheten SCB

John Ahlberk generaldirektör, Inspektionen för vård och omsorg

Sofie Neckmar Arvidsson avdelningschef, E-hälsomyndigheten

Ylva Wide moderator, enhetschef, E-hälsomyndigheten

Frågestund

Tack för din medverkan!

Seminarier har spelats in och publiceras på E-hälsomyndighetens webbplats

